

Sveitarfélagið Dalabyggð
bt. skipulagsfulltrúa
Miðbraut 11,
370 Dalabyggð
skipulag@dalir.is

Akureyri, 14. apríl 2020

Varðar: Endurskoðun ASK Dalabyggðar, skipulags- og matslýsing. Umsögn og athugasemdir frá Skógræktinni.

Með tölvupósti dags settum þann 11. mars sl., er óskað eftir umsögn um skipulags- og matslýsingu vegna endurskoðunar á aðalskipulagi Dalabyggðar. Skógræktin vinnur nú að landsáætlun og landshlutaáætlunum í skógrækt í samræmi við lög um skóga og skógrækt nr. 33/2019. Það er brýnt að samræma þessar áætlanir aðalskipulagi sveitarfélagsins.

Skógræktin vill koma eftirfarandi á framfæri:

Varðandi kafla 2.2.5 Menning - menningarminjar

Fornleifaskráning er lögbundin hluti skipulagsvinnu en hvað umfang varðar er gert ráð fyrir að sveitarfélög klári skráningu fornminja á framkvæmdasvæðum og í þéttbýli í tengslum við aðalskipulagsgerð.¹ Nú er það svo að í sumum tilfellum þegar verið er að gefa út framkvæmdaleyfi til skógræktar þá er farið fram á að skráningu fornminja sé lokið innan umrædds skógræktarsvæðis, áður en framkvæmdaleyfi er gefið út. Er það Minjastofnun Íslands sem fer fram á það við sveitarfélögin og er lagt upp með að kostnaður vegna skráningar sé greiddur af framkvæmdaraðila, þ.e. skógarbónda. Á landsvísu eru það örfá sveitarfélög sem krefjast þess að þessi kostnaður sé greiddur af bændum. Flest sveitarfélög standa straum af þeim kostnaði sem fellur til vegna fornleifaskráningar þar sem þau fara með skipulagsvald sbr. skýrslu Ríkisendurskoðunar til Alþingis í maí 2018 um stjórnarsýslu fornleifaverndar, sjá 1.mgr. kafla 3.3.1. Hlutverk og afstaða sveitarfélaga, „Lög um menningarminjar og skipulagslög kveða skýrt á um að íslenskum sveitarfélögum beri að standa straum af kostnaði sem fellur til vegna fornleifaskráningar þar sem þau fara með skipulagsvald.“²

Skógræktin óskar þess að sveitarfélögin vinni með skógarbændum að þessu máli þar sem skógrækt er mikilvægt byggða- og umhverfismál og í takti við margvíslega stefnu og áætlanir Dalabyggðar og aðrar stefnur og áætlanir svo sem Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna, Landsskipulagsstefnu og Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum. Til dæmis með því að setja það í forgang að skrá menningarminjar þar sem fara á í framkvæmdir sem framfylgja stefnu sveitarfélagsins í byggða- og loftslagsmálum.

¹ <https://www.althingi.is/altext/150/s/0953.html>

² https://rikisendurskodun.is/wp-content/uploads/2018/05/SU-Stjornsysla_fornleifaverndar.pdf

Varðandi kafla 3.4 Helstu viðfangsefni og sérstakar áherslur sveitarstjórnar

Sveitarfélögin eru í sívaxandi mæli farin að flokka landbúnaðarland og í mörgum tilfellum er um að ræða einhverskonar skilgreiningu fjögurra flokka. Þó að Skógræktin leggist alls ekki gegn slíkri landflokkun þá skiptir afar miklu máli að sveitarfélögin hafi heildræna yfirsýn þegar kemur að notkun landbúnaðarlands. **Besta landbúnaðarlandið ber fyrst og fremst að nota til ræktunar** og verndun á að snúa að því að óafturkræf uppbygging, s.s. vegir, byggingar etc. fari ekki fram á því landi. Skógrækt getur þannig eftl aðra ræktun á besta landbúnaðarlandinu t.d. sem skjólgjafi. Eða skapað tímabundnar tekjur á svæðum þar sem matvælaræktun fer ekki fram í augnablikinu en gæti gert það í framtíðinni. Þannig væri hægt til skamms tíma að rækta tegundir með stutta vaxtarlotu, t.d. jólatré eða fljótsprottnar tegundir eins og aspir.

Íslenskir bændur og aðrir landeigendur eru margir áhugasamir um kolefnisjöfnun og er skógrækt tilvalin til þess. Það er mikilvægt að ekki aðeins sé mótuð stefna um loftslagsmál í ASK sveitarfélaga, heldur að tryggt sé framboð á landi til skógræktar í atvinnuskyni þar sem það á við og sem aðgerð í umhverfismálum, s.s. vegna kolefnisjöfnunar, endurheimt skóglendis og til að draga úr áhrifum vonskuðra og náttúruhamfara. Auk þess sem skógrækt getur haft afar jákvæð áhrif sem skjólgjafi á svæðum ætluðum til útivistar og einnig þar sem stunduð er þjónusta við ferðamenn, t.d. tjaldsvæði.

Varðandi kafla 7 Stefna og áætlanir

Eins og áður sagði þá hefur Skógræktin hafið vinnu við lands- og landshlutaáætlanir í skógrækt. Þetta eru lögbundnar áætlanir sem Skógræktinni ber að gera í samstarfi við hlutaðeigandi sveitarfélög og aðra hagsmunaaðila. Í áætlununum verður mörkuð stefna um skipulag skógræktar í sveitarfélögum landsins til lengri tíma. Áætlanirnar skulu innihalda framtíðarsýn skógræktar, stöðu- og árangursmat á viðkomandi svæði og skulu þær vera í samræmi við skipulagsáætlanir og aðra opinbera stefnumörkun. Skógræktin átti góðan fund með Dalabyggð 1. nóvember sl. varðandi þessi mál og fer þess á leit við Dalabyggð að gerð verði skýr grein fyrir tengslum ASK við lands- og landshlutaáætlun í skógrækt og ASK endurspegli áætlanirnar.

Að lokum

Brýnt er að sveitarfélögin stuðli að því að leyfisveitingaferli og stjórnsýsla hefti ekki mikilvægar framkvæmdir sem fjallað er um sem markmið í stefnuáætlun sveitarfélaganna. Framkvæmdir sem skipta umhverfislega, efnahagslega og samfélagslega miklu máli fyrir sveitarfélögin og fólkið sem þar býr. Skógrækt er vaxandi búgrein í Dalabyggð og styður vel við aðra landnotkun.

Almennt má segja að við endurskoðun aðalskipulagsins skapist dýrmætt tækifæri fyrir sveitarfélagið til þess að setja sér háleit, skýr og mælanleg markmið varðandi skógrækt. Samræmist þetta afar vel þeirri vinnu sem nú er að fara af stað varðandi gerð fyrrnefndra landshlutaáætlana skógrækt.

Virðingarfyllst,
f.h. Skógræktarinnar

Hrefna Jóhannesdóttir

Hrefna Jóhannesdóttir, skipulagsfulltrúi
hrefna@skogur.is